

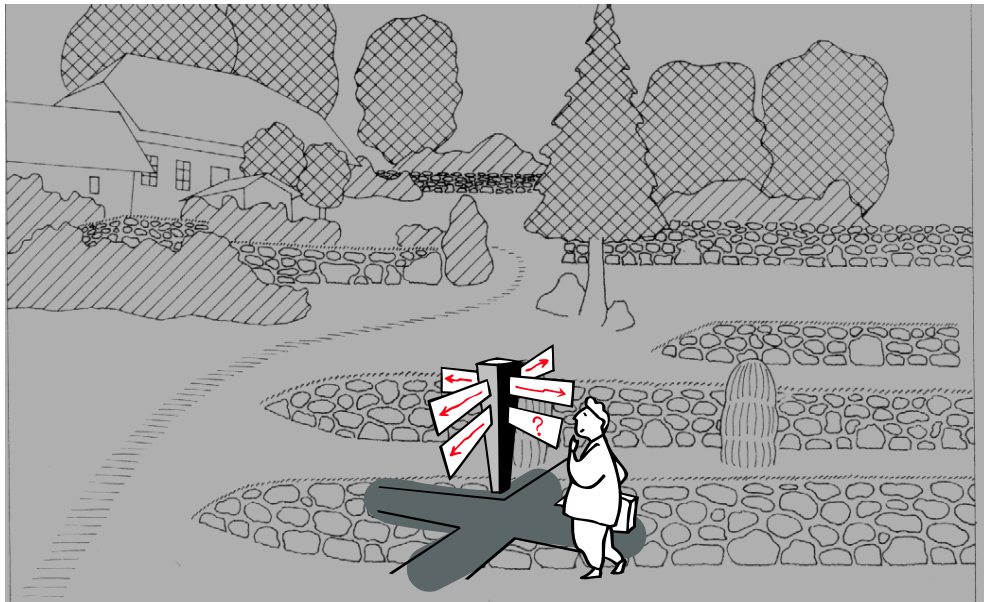
Turistični podmladek OŠ BOVEC

RAZISKOVALNA NALOGA ZA 19.FESTIVAL

"TURIZMU POMAGA LASTNA GLAVA"
"Naš turistični jutri"

TO JE.....

(etnološka tematska pot)

BOVEC, JANUAR 2005

Turistični podmladek
OŠ BOVEC

RAZISKOVALNA NALOGA
ZA 19.FESTIVAL

"TURIZMU POMAGA LASTNA GLAVA"
"Naš turistični jutri"
ETNOLOŠKA TEMATSKA POT PO BOVCU
TO JE...

SEZNAM UČENCEV

❖ Žiga Bartol,	2.razred
❖ Alja Cuder,	3.razred
❖ Maj Komac,	3.razred
❖ Meta Komac,	3.razred
❖ Leon Kurinčič,	3.razred
❖ Ajda Mlekuž,	3.razred
❖ Metka Rejc,	3.razred
❖ Žan Bartol,	4.razred
❖ Celec Sara,	4.razred
❖ Daša Kenda,	4.razred
❖ Tina Kravanja,	4.razred
❖ Hani Mlekuž Kamarić,	4.razred
❖ Ula Soydat,	4.razred
❖ Katja Šuler,	4.razred
❖ Tea Šulin,	4.razred
❖ Miha Kenda,	5.razred

Mentorica:
Nataša Bartol

KAZALO

➤ Kazalo	stran 3
➤ Seznam učencev	stran 4
➤ Uvod	stran 5
➤ Anketa in rezultati ankete	stran 6
➤ Rezultati ankete	stran 7
➤ Etnološka pot <i>To je...</i> spremna beseda	stran 8
○ <i>To je KAŠTA</i>	stran 10
○ <i>To je BUŠKA W'CA</i>	stran 12
○ <i>To je BUŠKA BAJTA</i>	stran 14
○ <i>To je MIR</i>	stran 16
○ <i>To je USTRGAČA</i>	stran 18
○ <i>To je BUŠČINA</i>	stran 20
<i>slovar</i>	stran 21
➤ Zemljevid	stran 22
➤ Povzetek	stran 23
➤ Zahvale in opombe	stran 23

UVOD

Letošnja tema je za nas skorajda pretežka. Imeli smo veliko idej, vendar bi bilo raziskovalno delo pretežko in prezahtevno, da bi uspeli nalogo zaključiti do roka.

Resda smo vedeli za naslov že junija, a moram opozoriti na dve dejstvi. Prizadel nas je julijski potres. Brezvoljni, prestrašeni in hudo prizadeti v krožku nismo bili odprti do novih idej, še manj do ustvarjanja. Drugo dejstvo je, da se je članstvo krožka potrojilo. Člane je bilo treba najprej razporediti v homogene skupine, za kar je bilo potrebno kar nekaj časa. Zaradi vsega tega smo z delom lahko pričeli komaj v drugi polovici oktobra.

Bovec je majhno idilično turistično mesto. Vsaj bilo je. Žal pa je razvoj turizma po osamosvojitvi nekako zaspal. V zadnjih 10-ih letih nas je prizadelo kar nekaj naravnih nesreč ('98 velikonočni potres, '00 plaz v Logu pod Mangartom, '02 vihar, ki je odnašal predele gozdov in vasi, '04 julijski potres). To seveda ni opravičilo, da se ne bi turizem razvijal naprej, vsekakor pa je težje.

V času, ko smo pisali to nalogo, je nastajala tudi strategija razvoja turizma. O njej vemo le to, da je vizija, da bi Bovška (p)ostala pristna destinacija Julijskih Alp s pestro, njej lastno ponudbo doživetij najbolj pristne narave, domačnosti in dobrega počutja daleč od "ponorelega" sveta. Destinacija bo v prvi vrsti omogočala podjetniško udejstvovanje in kvaliteto življenja domačinom, razvoj bo sledil načelom trajnosti in ekološki sprejemljivosti. Ponudba bo razpoznavna predvsem po individualnem pristopu do gosta, pristni gostoljubnosti in kvaliteti storitev, po naravnem udobju, povezanosti s pasivnimi in aktivnimi doživetji narave....

KAJ LAHKO K VSEMU TEMU PRISPEVAMO MI?

Nekaj smo pravzaprav že prispevali:

- Izgradnjo otroškega igrišča.
- Projekt Počitniško naselje Žarek se skorajda uresničuje po našem predlogu
- Uvedli smo "blagovno znamko" spominkov "w'ca 'z B'ca".
- Predvsem pa smo povečali število podmladkarjev, kar pomeni, da turistična vzgoja deluje zelo uspešno.
- Krajanje in končno tudi turiste zabavamo z ustvarjalnimi delavnicami (velikončna ustvarjalna delavnica in Miklavževa ustvarjalna delavnica), prireditvami (Pomlad za mlade, Miklavžev bazar, Društva se predstavljajo).

Na prireditvah drugih organizatorjev prodajamo svoje spominke "w'ca 'z B'ca".

- Vsako leto organiziramo zelo uspešne čistilne akcije.
- Skrbimo za cvetlični nasad ob otroškem igrišču, kjer želimo urediti še park, a trenutno bijemo boj z birokratskimi in finančnimi sredstvi.

In KAJ LAHKO ŠE STORIMO?

- Tematsko pot skozi našo preteklost, identiteto kraja, etnologijo-poimenovali smo jo TO JE.....

In to je tema, ki jo bomo obdelali v letošnji nalogi. To nalogo bi najraje označili kot 1. del naloge, saj smo kaj kmalu spoznali, da bo to živ projekt, ki ga bomo ves čas dopolnjevali.

Najprej smo želeli zvedeti kaj Bovčani štejejo za svojo identiteto, česa si želijo ohraniti iz preteklosti v prihodnosti, kaj jim je prioriteten ter s čim simbolizirajo Bovec-Bovško.

Izvedli smo anketo, katere rezultate predstavljamo v naslednjem poglavju naloge.

Rezultati ankete so nas prepričali, da na tej tematski poti izpostavimo sledeče zanimivosti- kašto (vodnjak), buško bajto (bovško hišo), buško w'co (bovško ovco), strgačo (manjšo kopo sena), mir (kamnita ograja), buščino (bovški dialekt), ... Kasneje pa smo se odločili, da obeležimo tudi kulturno-zgodovinske spomenike.

Združili bomo elemente, ki še živijo ali pa že izumirajo na Bovškem, so pa delo človekove roke, človekove ustvarjalnosti, njegove domišljije...

Projekt smo predstavili Lokalni turistični organizaciji Bovec, ki ga je podprla in bo sodelovala (finančno) pri njegovi izvedbi. Označbe izbranih zanimivosti, ki jih v nalogi omenjamo, smo poenotili z označbami drugih tematskih poti (kolesarske poti, poti Soške fronte, peš poti...) le da bo našo pot označevala naša maskota- w'ca.

Opise so otroci napisali izključno po ustnem izročilu in ne po pisnih virih. V spremni besedi k poglavju *Etnološka tematska pot TO JE ...* bomo navedli nekaj pisnih virov, ki so nam služili, da smo nekatere stvari bolje razumeli oz. da smo razčistili z dvomi. Tudi zgibanke in drugo informativno gradivo, ki pa ni del te naloge, bo podprto s pisnimi viri.

Na koncu opisov najdemo zemljevid Bovca s topografsko označbo naše tematske poti.

ANKETA IN REZULTATI ANKETE

Najprej smo želeli izvedeti, kaj B'čani štejejo za svojo identiteto, kaj si želijo ohraniti iz preteklosti, kaj jim je prioritavno ter s čim simbolizirajo Bovec-Bovško. Nekatero odgovore smo tematsko povezali v skupine.

Kratka ugotovitev:

- Bovčani želijo obdržati svojo kulturo in lepo naravo.
- Želijo si turizma v sinergiji s celim krajem oz. dolino.
- Ne želijo pozabiti svoje zgodovine.

ANKETA

Člani Turističnega podmladka OŠ Bovec pripravljamo raziskovalno nalogo za festival Turizmu pomaga lastna glava na temo "Naš turistični jutri". Zato vas prosimo, da žrtvujete nekaj minut ter nam odgovorite na naslednja vprašanja:

1. Menite, da moramo v naši nalogi razmišljati samo o prihodnosti ali je nujno, da upoštevamo tudi preteklost?
 - a. Tudi preteklost.
 - b. Samo prihodnost.
 - c. Ne vem ali drugo _____
2. Kaj je po vaše nujno potrebno urediti v prihodnosti?

3. Česa iz preteklosti ne smemo pozabiti?

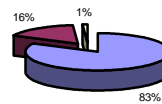
4. Po kakšnem prednostnem vrstnem redu bi razporedili sledeče:
 - čista in urejena bovška okolica
 - prebivalstvo
 - kulturno-zgodovinsko dediščino
 - šege in navade
 - varnost
5. Naštejte vsaj 5 značilnosti, ki vas spominjajo na Bovec oz. Bovško:

6. Kaj oz. česa, menite, ne smemo pozabiti obeležiti na naši poti B'c-včera-j-danes-jutri?

REZULTATI ANKETE

1. Menite, da moramo v naši nalogi razmišljati samo o prihodnosti ali je nujno, da upoštevamo tudi preteklost?

- a) Samo preteklost: 66 odgovorov
- b) Samo prihodnost: 13 odgovorov
- c) drugo oz. oboje: 1 odgovor

- samo preteklost
- samo prihodnost
- drugo oz. oboje

2. Kaj je po vaše nujno potrebno urediti v prihodnosti?

- ✓ Infrastrukturo (razpoznavnost cest, parkirišča, več pokritih športnih objektov, večnamenski brezplačni prostori, terme, mladinski dom, ureditev cest skozi Bovec, fasade hiš, ureditev pešpoti, vojašnico).
- ✓ Socialno varnost (višje plače, zaposlitev mladine, vse potrebno v zvezi z izobraževanjem otrok in mladine na Bovškem, možnosti, da mladi ostanejo v domačem kraju, nižje cene, delovna mesta, omejiti "beg možganov").
- ✓ Ureditev okolja (zunanji izgled kraja, mir, klopi tudi izven naselja, čisto okolje).
- ✓ Turizem (zamenjati sedanje turistične delavce, reklama, več turističnih ponudb tudi s strani otrok in mentorjev, povezati turizem z gospodarstvom).
- ✓ Kulturo Bovca (prikaz običajev, prijaznost do turistov).
- ✓ Celovito razviti bovško dolino t.j. trajnostni razvoj.

3. Česa iz preteklosti ne smemo pozabiti ?

- ✓ Etnologije (Čomparska noč-prireditve, stari običaji-šege, kulinarika, predstavitev ročnih del, pristne bovške navade, tradicija, kdo smo, ljudska pesem, narečje).
- ✓ Značilnosti pokrajine.
- ✓ Vojn.
- ✓ Arhitekture.
- ✓ Kulturne dediščine in zgodovine.
- ✓ Stvari, ki so se pokazale kot slabe, oz. izkušenj in uspehov prejšnjih generacij.

4. Po kakšnem prednostnem vrstnem redu bi razvrstili sledeče:

1. čista in urejena bovška okolica
2. prebivalstvo
3. kulturno-zgodovinsko dediščino
4. varnost
5. šege in navade

5. Naštejte vsaj 5 značilnosti, ki vas spominjajo na Bovec oz. Bovško

- ✓ reka Soča,
- ✓ hribi- Kanin,
- ✓ potres,
- ✓ ovce
- ✓ lepa narava,
- ✓ narečje,
- ✓ šport (raft, kajak, padalstvo),
- ✓ Soška fronta,
- ✓ strgače,
- ✓ TNP,
- ✓ arhitektura,
- ✓ Čomparska noč,
- ✓ Bovčani.

6. Kaj oz. česa, menite, ne smemo pozabiti obeležiti na naši poti B'c včeraj-danes-jutri?

- ✓ kulturne dediščine, zgodovinskih in naravnih znamenitosti,
- ✓ ljudi, iskrenost ljudi,
- ✓ legende, ki se nanašajo na te kraje,
- ✓ poštarske poti čez Predel,
- ✓ čiste Soče,
- ✓ Soške poti,
- ✓ narečja,
- ✓ izvirov čiste vode (kašt),
- ✓ Kluž.

ETNOLOŠKA TEMATSKA POT PO BOVCU TO JE...

V tem poglavju bomo predstavili izbrane zanimivosti na tematski poti. Kot že rečeno, je to prvi del naše naloge, ki jo želimo še razvijati.

Predstavili bomo:

- **Kašto** - v Bovcu in po drugih vaseh je kar nekaj kašt-korit. Veliko jih je prepuščenih propadanju, nekaj jih je pa vendarle vrednih ogleda. Pisnega gradiva nismo našli, zato temelji naše odkrivanje na ustnem izročilu. Našo občinsko oblast bomo opozorili na nekaj sramotnih dejstev; ob mnogih kaštah namreč stojijo smetnjaki in tako kazijo lepoto kašte. To je edina posebnost, o kateri ne zasledimo nič zapisanega, razen nekaj malega v knjigi *Zakladnica bovške preteklosti/(zbrala in uredila) Vlasta Terezija Komac.- Idrija: Bogataj, 2002.*
- **Buško w'co-** mnogi Bovčani se pravzaprav ne zavedamo, da je to naša posebnost, zato jo želimo obeležiti v naši nalogi oz. na naši tematski poti. Razvesljivo dejstvo je, da v zadnjem času vendarle narašča število ovac, kar preberemo tudi v knjigi *Soški razgovori 1:zbornik za domoznanstvo=proceedings for the regional studies/ (Urednik Jurij Kunaver; prevod v angleščino Laura Bračič). Bovec: Zgodovinska sekcija Kulturnega društva Golobar, 2002.* Nekaj podatkov najdemo tudi v knjigah: *REJA drobnice/Drago Kompan; Ljubljana:Kmečki glas, 1996* in *Franc Zagožen,Ovčereja; Ljubljana, ČZP Kmečki glas, 1981.*
- **Buško bajto-** svojevrstna arhitekturna posebnost naše doline, ki žal izginja zaradi vseh naravnih in nenaravnih nesreč. Več podatkov lahko dobimo v knjigi *KAJZELJ, Miroslav; Bovška hiša:ljudsko stavbarstvo od Učje do Trente;Ljubljana: Debora,1997.*
- **Mir-** svojevrstna arhitekturna posebnost, o kateri nekaj več lahko prebermo v knjigi *KAJZELJ, Miroslav; Bovška hiša:ljudsko stavbarstvo od Učje do Trente;Ljubljana: Debora,1997.*
- **Strgačo-** spomenik iznajdljivosti naših prednikov, ki zaradi modernizacije izginja, le nekaj malega najdemo zapisanega v knjigi *Slovenski etnološki leksikon,Ljubljana: Mladinska knjiga, 2004.*
- **Buščino-** dialekt, ki zamira, a je tako zanimiv. Veseli nas dejstvo, da bo kmalu napisan pravi bovški slovar, ki ga za magisterij pripravlja ga. Barbara Ivančič Kutin. Veliko delo pa so naredili mladinci na alpskem mladinskem raziskovalnem taboru Bovec v letih 1985-1987. Svoja odkritja so zapisali v knjigi *Alpski mladinski raziskovalni tabori, Bovec 1985-1987, POKRAJINA IN LJUDJE NA BOVŠKEM, Zbornik, uredil dr. Jurij Kunaver; Inštitut za geodezijo in fotogrametrijo, Ljubljana; Ljubljana 1988.* Zbrali bomo nekaj besed, ki se še vedno pogosto uporabljajo, in jih kot slovarček dodali h koledarju, ki ga bomo izdelali za leto 2006.

ETNOLOŠKA TEMATSKA POT PO BOVCU TO JE...

KAŠTA (korito)

KAŠTA ima v Bovcu dva pomena, lahko je suh zid ali korito. V tem poglavju bo predstavljeno korito. Korita ali kašte so na Bovškem take kot jih vidimo danes, gradili pred 100 - 150 leti oz. v času Italije.

Gradnja: Kašte so gradili iz betona in cementa in sicer brez železa. Beton in cement so vlili v kalupe, zbite iz lesa.

Uporaba: Kašte so uporabljali za napajanje konjev, krav in drobnice. Na nekaterih, posebej za to oblikovanih kaštah, so ženske prale perilo. H kašti so hodili tudi po pitno vodo.

Lokacije: V Bovcu lahko vidimo kašte v Mali vasi, Dvoru, Kotu in na Trgu golobarskih žrtev. V Dvoru je še ohranjena kašta z izvirov vode.

Zanimivost: Okoliš kašte oz. hiš okrog kašte se je imenoval borg. Če se je priženila nevesta iz drugega borga in ni obdarovala tudi novega borga z ženitovanjskimi dobrotami, ni smela k vodnjaku po vodo. Vso vodo za domačo uporabo so ženske znosile na glavi v lesenih škafih, pod katere so položile pletene svitke. Bile so tako spretne, da so lahko hodile, ne da bi držale škaf in ne da bi se voda polivala. Včasih so, stoječ s polnim škafom na glavi, klepetale po uro in več.

Kašta nekoč...leta 1993 obnovljena ... danes pa....sramota!!

Nekaj lepih primerkov obnovljenih kašt.

Detajl, ki dokazuje, da še vedno perejo
pri kaštah. Mala vas 30

Pripravila: Žan Bartol, 4.razred in Katja Šuler, 4.razred
Ustni vir: Milan Pirc, roj.1919, Trg 5, Bovec

ETNOLOŠKA TEMATSKA POT PO BOVCU TO JE...

BUŠKA W'CA (bovška ovca)

Drugo ime je tudi trentarska ovca. Buška w'ca je znana po kratkih ušesih. Je potomka nekdanje bele ovce, ki se je v davnini razvila iz muflona.

Lastnosti: Buška w'ca je mlečna pasma. Lahko je bela, rjava ali črna ali belo-rjava, belo-črna. Ker se je prilagodila gibanju na strmejših terenih, je manjša kot druge pasme, saj je visoka največ 60 cm in dolga največ 65 cm. Najdemo jo na območju Bovške, Koritnice in Trente.

Jagnjeta odstaviijo po dveh mesecih, nato se začne molža. V drugem tednu junija peljejo ovce v planine. Iz mleka delajo bovški ovčji sir in skuto.

Buška w'ca ima zaradi težkih pogojev navadno le enega mladiča.

Ima zelo močan materinski čut.

Naša maskota w'ca 'z B'ca bo označevala tematsko pot,
ki jo bomo pripravili Turistični podmladek OŠ Bovec.

Bovška ovca na planini.

Bovška ovca pri molži na planini.

Pripravili: Metka Rejc, 3.razred in Alja Cuder, 3.razred
Ustni vir: Durjava Vojka, roj.1959,Brdo 68, Bovec

ETNOLOŠKA TEMATSKA POT PO BOVCU TO JE...

BUŠKA BAJTA (bovška hiša)

Bovška hiša ima kar precej značilnosti, po katerih jo prepoznamo in se loči od ostalih stanovanjskih hiš v Sloveniji. Grajena je bila iz kamna in lesa in je nudila dom ljudem in živalim.

Najprej opazimo njeno veliko in strmo streho. Strma je bila zato, da je sneg zdrsnil z nje, velika pa, da je bilo podstrešje-*wrh-hram* dovolj prostorno. Tu so shranjevali seno za živino, ki je živela spodaj pod stanovanjem. Seno so do hleva spuščali po *burfu*, na podstrešje pa so ga nesli po lestvih (*lejtr'h*) v rjuhah ali pa so rjuhe navezali na škripec- *gak* in jih povlekli na podstrešje. V preteklosti je bila bovška hiša pokrita z lesom-*šinkelni*. Večina teh hiš je imela streho na šop.

Med *wrhom* in hlevom je bil stanovanjski del. Do njega so v preteklosti vodile lesene stopnice -*štejnge*. Tudi *genjk* je bil lesen. Stranišče na štrbunk-*lajben* je navadno imelo svoje mesto na koncu *genjka*. V stanovanju so imeli prostorno kuhinjo, shrambo in dve sobi. V kuhinji je bil zidan štedilnik-*šporget*, ki je služil za kuho in gretje. Kurili so z bukovimi drvi. Tla so bila lesena. Po vodo so hodili k izviru-*kašti* in jo v

škafih nosili domov. Okna so bila dvokrilna, srednje velika. Vsako krilo je bilo po višini razdeljeno na tri dele.

V spodnjem delu hiše sta bila hlev in klet, kamor so spravljali pridelke. Skoraj pri vsaki hiši je po steni plezala trta- *benika*, ki je *genjku* nudila senco.

Nekaj primerov buške bajte, ki so prepuščeni zobu časa. Opozorili bomo odgovorne, da te stavbe zaščitijo in jih obnovijo kot kulturno dediščino.

Nekaj primerkov novih hiš, ki poskušajo obdržati nekaj prvin bovške hiše.

Pripravili: Meta Komac, 3.razred in Sara Celec, 3.razred
Vir: šolsko učno gradivo

ETNOLOŠKA TEMATSKA POT PO BOVCU TO JE...

MIR

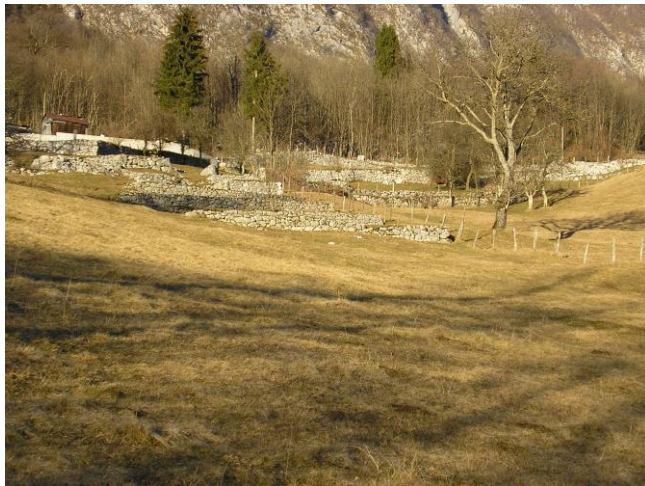
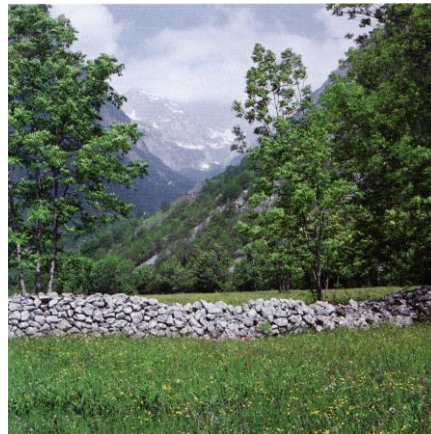
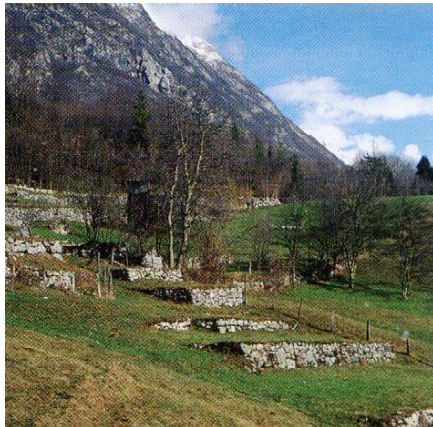
(zidana ograja)

Opis: Mir je prosto stoječ zid iz velikih in manjših kamnov, brez vmesnega veziva, je mejnik med travniki, njivami in pašniki. Je samostoječ, visok do enega metra.

Uporaba: V hribovitih predelih so morali čistiti teren, da so dobili obdelovalno zemljo. Kamenje so zlagali v mir ob robu travnika, pašnika ali njive. Tako je mir postal tudi pregrada, ki je varovala njivo pred živalmi, istočasno pa je bil mir tudi mejnik med sosednjimi lastniki. Sopotja so poti med miri.

Izdelava: Gradili so jih iz manjših in večjih kamnov, ki so jih polagali tako, da so se med seboj čim bolj prilegali. So ravni, polkrožni ali vijugasti, prilagojeni terenu.

Najdišča: Širše Bovško:Zavrzelno, Visna, Bavšica, Ravni Laz, Trenta. Lepo so ohranjeni miri v Bavšici. Najlepši pa so na Zavrzelnem, kjer še živijo kmetije, ki pasejo drobnico.

Miri v Zavrzelnem.

Zapisal: Maj Komac, 3.razred
Informator: Jožef Komac -Zep, dipl.ing.kmetijstva, domačin

ETNOLOŠKA TEMATSKA POT PO BOVCU TO JE...

STRGAČA

(ustrgača, ostrgača)

Nahajališče: Vidimo jih lahko na poljih, pašnikih in travnikih v času košnje. To je od junija pa tja do avgusta. Strgače delajo le v hribovitem delu Primorske ter manjšem delu Gorenjske, a tudi v teh krajih jih vedno redkeje videvamo, ker kmetje krmo silosirajo ali pa na pol posušeno strojno stiskajo v bale.

Značilnosti: Tanjšemu smrekovemu deblu odrežemo veje tako, da ob deblu ostanejo 10-15 cm dolgi rožički. Deblo in rožičke olupimo, da postanejo gladki. Na debelejšem koncu deblo ošilimo, da ga lahko čvrsto pritrdimo v zemljo.

Kako jo naredimo: Smrekovo deblo z rožički-ostanki vej služi strgači oz.senu kot opora. Pol suho seno ovijemo okoli lesnih rožičkov. Začnemo vedno od spodaj navzgor. Na vrhu strgači naredimo kapo, zato da bo vanjo prišlo čim manj vode. Strgače pa le redko naredimo iz otave, ker so bilke prekratke.

Vrste: Poznamo manjše, ki jim pravimo strgače. Večjim pravimo kope. Kope so višje od strgač in v njih je veliko več sena.

Kje lahko turisti vidijo strgače: Gostje lahko vidijo strgače v bližini bovškega letališča ter v okoliških vaseh.

Pripravili: Ula Sovdat, 4.razred in Ajda Mlekuž, 3.razred
Ustni vir: Anton Mavrič,roj.1938,Log pod Mangartom56, Log pod Mangartom

ETNOLOŠKA TEMATSKA POT PO BOVCU TO JE...

BUŠČINA

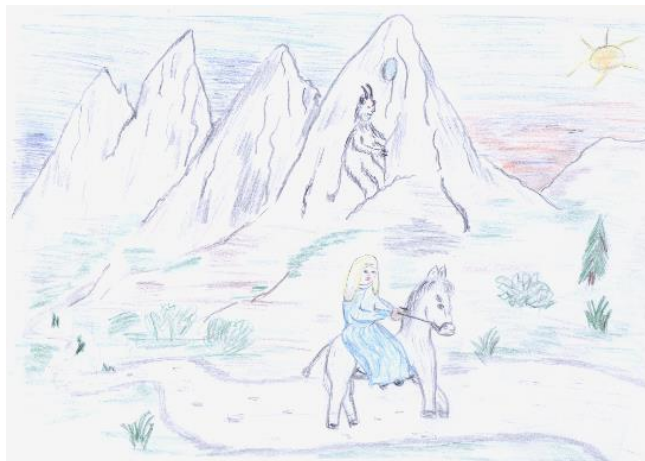
(Bovščina- bovško narečje)

Bovško narečje govorijo od Žvikarja do Plužen, v Bovcu in Čezsoči, Kal-Koritnici, Logu pod Mangrtom, v Soči in Trenti. Bovški govor je zanimiv tudi zaradi mnogih zanimivih izrazov, ki jih drugod po Sloveniji ni. Bovško narečje je lepo, pojoče, včasih zveni kot zvončkljanje zvoncev v tropu ovac, drugič zamolklo kot Soča v tesnih pod Bovcem.

Spodaj je besedilo legende, zapisano v buščini, kolikor je možno z navadno pisavo računalnika to narediti. Dodan je krajši slovarček.

Kuku je ratu Pr'strej'nk

M'rija an hudič sta tem n' Trbiž' stabla, kjer b' prej pršu d' Stare gore. M'rija je j'hala na muš', hudič pa je šu pu krajš puot' čez hribe an je biu ghviš'n d' pride prej. Laufu je an laufu an je z ghlarwo tre'sču tu Kanin an tem u nj'm naredu v'liko jamo. Šiede je šu še č'z Mijo, Stow an Matajur. M'rija je pr'sla prej do Stare gore, k'r je biw muš hit'r. K'r je dubila starwo je hudiča štra'f'la an gha zaprla tu klj't. Tkū b'emo, d' je Prestreljeniško okno n'redu zlod'j.

SLOVAR BUŠKIH BESED

A

antw'lja = brisača

B

babriolč = slinček

bakla = trska

bauda = guba

B'c = Bovec

b'ha = bolha

b'nika = trta

berg'eše = hlače

bganca = potica

b'zowc = bezeg

bob = fižol

bulja = nadev za potico

bura = orehovo jerdce

C

cilja = vrsta v njivi

cika = krava

cinglca = gugalnica

cvejba = rozina

Č

čapin = prijemalka

čeča = dekle

čuolja = tnaló

čuompa = krompir

D

dejkná = volnena odeja

dilja = deska

drot = žica

drowa = drva

E

ejm'r = vedro

F

f'cow = ruta

fejca = kvas

frtalja = stepena ocvrta

jajca

frl'c = koder

firgonk = zavesa

fanc'l = krof

G

gače = spodnje hlače

galtruža = vrtnica

glebičrca = varnostna

sponka

gront = parcela

H

hram = podstrešje

J

jager = lovec

južna = malica

K

kajnc = srp za dračje

kaps = kislo zelje

kašta = vodnjak ali korito

kloce = suhe hruške

(tepke)

klowc = klopčič volne ali

cmok

kremp = kramp

kultrine = zavesa

kulir = ovratnik

k'koc' = oreh

k'strun = oven

k'ndjela = sveča

k'din = umivalnik

k'ndreja = stolica

L

lajb'n = stranišče

lejtre = lestev

lešt = tlak

l'mbrena = dežnik

l'dr'k = radič

M

m'tuda = pinjeno mleko

macola = težko kladivo

moš = osel

mrbe = žaganje ali

ostanki sena

murke = kumarice

P

peglajz'n = likalnik

p'dela = lonec, kozica

pluc'r = termofor

pulieno = drvo

puob'č = fantek

putiep = lump

R

rona = rdeča pesa

S

strgača = rogovila za

sušenje sena

skutnca = juha iz skute

Š

ščauje = robidovje

ščica = deklica

šibra = šipa

šunik = čebelnjak

št'rk = vrv

št'rmac = žimnica

štomf = nogavica

špot = sram

špriklja = palica ali pica

šporget = tedilnik

štima = glas

štejnge = stopnice

šk'rtoc = papirnata

vrečka

škiunca = smučka

šink'l = deščica za

pokrivanje streh

T

trnač = polentar

trugla = krsta

t'lir = krožnik

tuča = toča

U

ublink = krompirjev

olupek

uk = volk

urowc = vrelec

usren'k = strahopetec

ušt'rija = gostilna

W

w'ca = ovca

weda = voda

wez' = voziček

Z

zje = solze

zice = solzice

zdrawje = zdravje

Ž

žaublj = žajbelj

žfanglc = zajemalka

žlajf = zavora

žličn'k = vrsta jedi -

cmoki

ž'ntewncá = regrat

žnabla = ustnice

žoke = copati

Pripravili: Daša Kenda, 4.razred, Tina Kravanja, 4.razred, Tea šulin, 4.razred in
Miha Kenda, 5.razred

Turizmu pomaga lastna glava
Raziskovalna naloga
Naš turistični jutri

Etnološko tematska pot
TO JE...
Turistični podmladek OŠ Bovec, Januar 2005

POVZETEK

Člani Turističnega podmladka Oš Bovec letos sodelujemo že petič na festivalu Turizmu pomaga lastna glava. Prvo leto smo dosegli bronasto priznanje, naslednje leto že srebrno, naslednji dve leti pa že zlato. Lani smo zmagali na regionalnem festivalu v Pivki ter dosegli visoko drugo mesto na državnem festivalu TPLG v Celju. To je bilo za nas nepozabno in nam dalo še večji polet. Takoj po lanskem zaključku festivala se je ustanovila Sekcija Mladih TD Bovec, ki je v devetih mesecih zbrala že 60 članov. Članstvo se nenehno povečuje. To dejstvo je za nas velik prispevek k "Našemu turističnemu jutri".

V letošnji nalogi smo izdelali etnološko tematsko pot. Najprej smo izvedli anketo, da smo zvedeli, kaj Bovčani štejejo za svojo etnološko identiteto, kaj želijo ohraniti v prihodnosti, česa pa ne.

Nekaj teh želja predstavljamo na naši tematski poti, ki smo jo poimenovali Etnološka tematska pot *TO JE....* Obdelali smo šest zanimivosti na tej poti, jih proučili, predstavili v nalogi ter določili mesto na samem zemljevidu. S pomočjo LTO-ja bomo ta projekt tudi realizirali, delno v letošnjem šolskem letu, preostanek pa v naslednjem.

Delo našega podmladka je zaradi svoje aktivnosti že močno čutiti v našem kraju. Kar največ šteje pa je to, da so mladi začutili, da je bodočnost našega kraja v razvoju turizma.

ZAHVALE IN OPOMBE

Prisrčno se zahvaljujemo zdaj že naši stalni in tesni sodelavki naših nalog , t.j. ga. Mariji Gaberšček.

Zahvala gre tudi našim virom:

- ❖ Jožefu Komacu
- ❖ Milanu Pircu
- ❖ Vojki Durjava
- ❖ Antonu Mavriču

Zahvaljujemo se tudi LTO Bovec in Občini Bovec, ki nas ves čas v vseh naših aktivnostih podpira moralno in finančno.